

Uw verhaalmijn verhaal....ons verhaal Zomer 2015

Ik, Jannie, werd vandaag door mijn zussen gevraagd of ik niet het verhaal wilde schrijven waar naar gevraagd wordt door de bibliotheek. Ja, ja, zij hebben daar ook gewoond op Schutstraat 174 in het kruidenierswinkeltje op de Veenesluis tegenover het winkeltje van de sluiswachter waar toendertijd fam. Tichelaar woonde. Het is ruim 80 jaar geleden dat wij daar kwamen wonen per 1 Mei 1934. Ik was 7, mijn zus 5 jaar en ook nog een broertje Jan die toen 14 dagen oud was. Het pand werd gehuurd van Jan Perdok die bij de Julianabrug woonde in een nieuw huisje, het staat er nog, daarvoor zat deze familie in een oud café in de Schutstraat waar nu de brillenwinkel is van??

Voor ons woonde er fam. Geert Moes met, zo ik me kan herinneren, 2 dochters en een zoon, Hoeveel jaren die er gewoond hebben weet ik niet.

Ik ben geboren in Hoogeveen op 3 Januari 1927, sekte 221 (zo heette de weg toen) daarna werd het Schutstreek, weer later Schutstraat en nu is het Zuidwoldigerweg. In een piepklein optrekje naast een boerderij, een 1 kamerhuisje was het, waar de fam. G.Smid met 6 meisjes en 2 zonen woonde. Jan is lang onze melkboer geweest en Jentje mijn vriendin, deze mensen hadden een boerenbedrijf met een flinke moestuin en land achter het huis. Er waren vaak heel strenge winters en in dit huisje was altijd wind te voelen. Mijn moeder was 20 jaar en vader 26. Naast Smid zat, waar nu de snelweg loopt, fam. Zanting, een groot gezin, wel 11 of 12 kinderen. Het gezin is later naar Canada gegaan.

Wij zijn nog verhuisd naar de andere kant tegenover, dat was een beter huis. Er liep een kanaal tussen beide, vandaar de sluis die het hoogteverschil van het kanaal boven en beneden de sluis moest overbruggen om een schip verder te laten gaan.

Toen ik 9 maanden was, zijn we op een scheepje van 105 ton gaan wonen en varen, mijn Vaders wens, vracht vervoeren. Het schip kreeg de naam 'Nieuwe Zorg', zie foto. Een goed gekozen naam want er moest geld geleend worden, wel 4000 gulden, een astronomisch bedrag in die tijd.

Nu is het crisistijd en in die jaren was het 'armoede troef', turf uit turfvelen halen. Ik weet nog dat wij dan naar Nieuw Amsterdam gingen, want in Drenthe was heel veel veengrond. Ik ben daar nog enkele dagen op school geweest. Ook in Rotterdam kwam de hoofdmeester bij de haven langs om schipperskinderen op te halen voor 1 of meerdere dagen een les te volgen Dat was waarschijnlijk de laatste vracht die wij nog gemaakt hebben.

Een hele kunst om het schip te laden en op de juiste manier te stapelen zo dat het schuitje bestuurd kon worden en niet zou omslaan, zie foto. Dat moest soms wel over de Zuiderzee, met alleen een zeil om vooruit te komen, naar een haven in Amsterdam of Rotterdam en aan de mensen of scholen turf te verkopen. Als alles dan van het schip gelost was moest er nieuwe vracht gehaald worden. .

Dan ging mijn Vader naar een schippersbeurs om een vracht terug te krijgen en die daarna onderweg of in Hoogeveen aan de man te brengen. Wij de 2 zussen (mijn zus Stientje is geboren 6 Februari 1928) weten nog wel het verhaal wat wij mee gemaakt hebben: zware storm op de Zuiderzee die ongenadig tekeer kon gaan. Wij hadden dan wel een loods aan boord die wist waar ongeveer de vaarroute langs liep en ik denk ook een duw- of sleepboot met motor anders waren wij nooit in Amsterdam gekomen. Op de Zuiderzee, nu IJsselmeer, had je ook nog het verschil van eb en vloed. Wij lagen in een klein kooitje en mochten beslist niet boven komen. Onze Vader en de loods zaten dan aan een touw vast gebonden. Ik weet

nog dat de borden van de ene naar de andere kant van de tafel gleden, precies tot het randje en ze werden schoongespoeld door het water dat telkens door de spleten van het kleine raampje naar beneden kwam. Het schip ging heel erg heen en weer en ik was doodsbang.

Wij zijn ook eens tussen wal en schip gevallen, dat was in Zwolle aan het Veerallee.

Mijn zus wilde naar Moe toe die aan de wal stond bij de bakker, deze kwam bij de schepen langs om zijn waren te verkopen. Ik moest haar helpen op die smalle loopplank, haar vast pakken, maar ja zij ging achterstevoren staan. Ik zei: 'ie mut een beetie opzied gaon'. Je begrijpt het al dat ging faliekant mis, Moeder gillen en Pa zei: 'loat mar liggn, mut ze mar luustren'. We lagen n.l. met het hoofd op een graspolletje maar met de billen en benen in het water. De walkant was daar hoog. Of het nu nog zo is, weet ik niet.

Ook werden wij wel eens in het roeibootje gezet. Je had niet veel ruimte om te spelen op zo'n schip en wij waren wel eens knal vervelend waarop Pa ons aan één arm pakte en in de roeiboot liet zakken. Aan de boot een heel lang touw ver achter het schip, liet hij ons dan varen. Je snapt het al, brullen als een mager varken.

Op een scheepje je huishouden doen was ook vaak dweilen met de kraan open. Terwijl Vader naar de beurs ging gebeurde dat vaak. En je wilt het niet geloven maar er was een reis, met grind of dierenvoer, zakken meel voor Kolthof of nog erger steenkool voor fabrieken, dus alle werk voor niets geweest. Ook verwachtten zij weer een kindje en met 5 mensen wonen in zo'n piepklein hokje, dat was niet wat mijn Moeder bedoelde.

Moeder vond het niet meer prettig op het schip en wilde aan de wal voor dat de meisjes naar school moesten. Dat was voor een schipperskind pas verplicht als je 8 jaar werd, dan ging je naar Opoe en Opa of soms in een kostschool wat niet zo leuk was. In de winter probeerde je meestal tegen kerst in Hoogeveen te zijn bij de familie dan was er ook haast nooit werk.

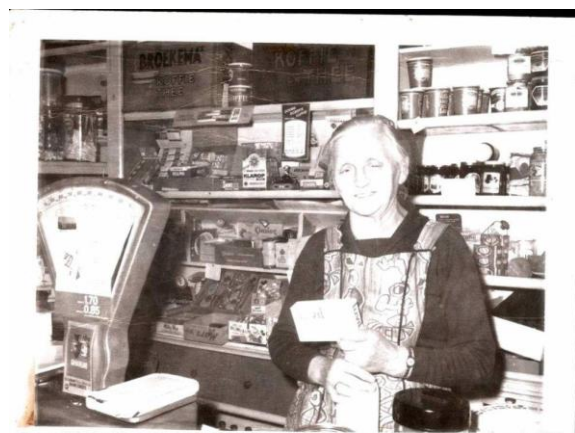
Het schip is toen verkocht tegen 1 mei, waarvan akte.

En Vader heeft gevaren tot die tijd, toen is ook ons broertje geboren bij Moeders ouders op de boerderij in de Weide, de fam. Roelof Schipper, waar een foto van is.

Ik was bij Opoe Blokzijl en 2 zussen van Vader. Opa was toen al overleden. Ome Willem, ook wel bij ons op het schip als knecht, was ook nog thuis.

Ik ging op 4 Januari naar school in de eerste klas bij Juf Goslinga, een lieve juffrouw. Meester Siegers was de hoofdmeester die de hoogste klassen les gaf, waar m'n tante dienstmeisje was en de huishouding deed. Ook had je de oude meester Dikkers. Meester de Rink die na Dikkers kwam bij klas 3 en 4. Juf Broens gaf handwerkles, later Mientje Schuiling.

Oma Blokzijl achter de toonbank in haar winkel Schutstraat 174

Op 1 Mei gingen wij in het winkeltje wonen met z'n vijven. O, o dat was wat, mijn Moeder van schippersvrouw kwam zij ineens in de winkel, een veel groter huis met een telefoon aan de muur en een bel aan de winkel deur, plus een kind van 14 dagen oud. Gelukkig kwam Opoe wel eens helpen. Maar het was een hele onderneming. En Vader? ja, ook geen werk meer, geld wat je wel nodig hebt om eten en drinken te kopen, groeit niet aan een boom en spit je niet uit de grond. Een uitkering of tegemoetkoming bestond niet. Kleding- of voedselbeurs? nooit van gehoord. Wel was er

een grote tuin waar je zaad, plantjes en aardappelen in de grond stopte die je kreeg van familie

of buren. Een varkentje of konijnen en kippen die voor en paar cent te koop waren, waren er ook al gauw. Als je maar gras plukte en dit als voer gaf groeiden ze wel. Afval van aardappelen en groente enz. werd in een grote kookpot gekookt en aan de beesten gevoerd.

Wat mijn Vader gedaan heeft weet ik niet precies meer, maar er was wel een paard bij Opoe in de stal, waar ik 's avonds moest helpen stro in de hakselmachine doen. Het werden kleine stukjes als voer voor het paard. Met een paard werd een schip vaak door de kanalen naar een andere plaats gebracht. Er waren meerdere scheepsjagers die hier de kost mee verdienden.

Ook heeft hij bij beurtschippers gevaren .

De Hr. Veltman en Goverts hadden zo'n schip.

Al gauw was er een grote vrachtauto, een Dodge met een laadbak, 4 à 5 ton ging er in. Later kwam er een Kromhout, een cabine en een trailer er achter. Een rijbewijs kon je in 1 dag halen. De Heer Thomas, die de in de Hoofdstraat woonde, ging daar over.

Met die vrachtwagen was het hard werken. Dat ding moest met een enorme slinger op gang gebracht worden. Bomen werden uit de bossen gehaald en bij de klompenmakers gebracht. Firma Sijdel op de Coevorderstraatweg, vlakbij de brug over het Omkanaal was zo'n bedrijf. Ook firma van Aalderen op de Schutstraat moest voorzien worden van bomen.

Voor de heer Reinder Hoogland en aardappelhandelaar E. Lip werden aardappelen en groenten vervoerd naar de polder of kwamen er vandaan. Meel en graan naar de firma Reinders op de Willemskade en bij groothandelsondernemingen als Kolthof en Reima die in de Hoofdstraat hun pakhuizen bevoorraden wilden hebben .

Ondertussen werd het gezin weer uitgebreid met een broertje, Roelof. Wij noemden hem gewoon Roel.

Jan was al 4 jaar en moest naar de kleuterschool. Op m'n Vaders fiets bracht ik hem er heen. Hij wilde er niet naar toe en sprong vaak van de fiets af als ie achterop zat.

Ook kwam er een zusje, Johanna. Wij noemden haar Anneke. Er volgden nog 2 broertjes, Tinus en Aaldert-Jan, afgekort tot A-J.

Voor ons huis op de sluis was het heerlijk spelen. Knikkeren, tolleren, overlooptje doen en verstoppertje spelen waren top. Met veel kinderen uit de buurt ging dat prima. En in de vakantie met z'n allen naar het Spaarbankbos. Onze Moeder kon niet mee, zij moest bij de winkel blijven. We kregen wel een zak pinda's en snoepjes mee en ook de boterhammen niet te vergeten en aan het eind van de dag een ijsje van 1 of 2 cent, zo'n puntje.

De sluis en het water zijn natuurlijk ook erg aantrekkelijk bij kinderen. Van Jan weet ik nog dat hij zijn klompjes graag liet varen (vooral als ze pas nieuw waren). Dat was bij Pa en Ma toch vaak wel een groot verdriet. Pa werd eens woest, ja heus t'is waar, het was ook niet zo'n wonder, Jan moest toen wel z'n klompjes na, Pa deed hem koppie onder.

Anneke zorgde voor een schrik. O jé, zij wilde met haar broertjes mee. Ze ging over de smalle plank van de sluisdeuren, nog geen 4 jaar. Moeder zocht en zag haar staan, 'blief staan' riep ze. 'Nee ...kan ikke wel' zei Anneke, stapte verkeerd en...plomp daar ging dat meisje ongeveer anderhalf of 2 meter lager in de sluis. De sluismeester liep van schrik weg. Maar Wolter, z'n zoon, pakte snel een grote duwboom met haak er aan en viste haar aan de rok weer omhoog. Gelukkig was het rokje sterk genoeg.

Ook A-J ging er in op een zonnige zondag met wagentje en al. Moeder was op de fiets even bij Opoe en Opa geweest en zag, toen zij terug kwam, allemaal kinderen en grote mensen bij de sluis. 'Wat is hier aan de hand' vroeg zij? 'Ja, eh er lig een kiend in 't water'. Zij op haar buik op de rand. Toen ze hem boven water had, zag zij dat het haar eigen jongste spruit was.

Naast ons woonden Pieter de Groot met z'n vrouw Elsje, een kinderloos echtpaar, zeer schoon en helder, zelfs de tuin lag er bij om door en ringetje te halen, alle paden aangeharkt alsof het zondag was, ook heel gelovig. Daarnaast woonde een oudere man met z'n dochter Annie. Masselink heetten zij. Daarna kwam er een stuk erf met mooie grote eiken bomen en groenland. Hier woonde boer Egbert de Jonge, zij hadden 2 zonen. Mevrouw de Jonge die als 100-jarige in het Jannes v.d Sleedenhuis een kamer heeft, was met 1 zoon getrouwd. Daarnaast woonde ook een gezin Blokzyl, waar ook nog kinderen van leven. Dit is geen fam van ons. Daarna fam. Scholten. Hier zijn ook nog kinderen van in leven. Dan was er fam. Schulting ook niet kinderloos. Verder kreeg je een stuk groenland met daaraan grenzend een zandpad en achter op dat diekie woonde klompenmaker Klinge. Even verder zat Berend Sol. Aan de weg fam. Dekker en fam. Botter van ijzerhandel de Eersteling.

Door de brede gang bij ons huis was ook een smal pad achteruut een flinke tuin en een kippenhok. Daar had je fam. Drost, later van Eck. Ook Albert v.d Belt heeft er gewoond. Aan de andere kant van ons zat Willem Seinen met Anna, ook geen kinderen. Na fam. Seinen woonde Eshuis er met veel kindjes. Ook fam. Metstelaar heeft er gewoond. Deze vrouw kwam elke dag met een pot koffie bij Moeder om samen een bakkie te drinken. De winkel hoefde dan niet dicht. Timmerman Steenbergen had zijn werkplaats achter een tuin met appelbomen. Vanuit onze tuin kon je bij die appels komen. Wat hebben ze hard gelopen achter mijn broertjes aan. Fam. Kroesen woonde ernaast. Dan een brede gang, en man en vrouw Hofman. Deze man, een oud Indië-ganger, had een tuintje achter ons kippenhok en de gewoonte zijn grote klompen voor onze deur schoon te schrapen. Ik gaf hem eens een bezem. Nou, nou ik herinner me dat gezicht nog en kreeg een bijzondere naam, n.l. 'snotneus'. Naast hun woonde een ouder vrouwtje waar ik geen naam meer van weet. Ook heeft er een meneer Brons gewoond. 't Laatst onze Opoe Schipper toen zij alleen was. Weer achter in deze gang fam. Dekker en fam. Stuiver. Dan een stuk land met appelbomen. In de oude boerderij fam. Koekoek met 3 dochters en een zoon. Daarnaast 2 woninkjes, fam. Eising, vrouw Kreuzen die voor nieuw jaar hééél veel knieperties bakte. Weer een gang en dan fam. Gort, deze vrouw bakte heel veel nieuwjaarsrolletjes in mooi zwart versierde blikken dozen. De fam. Egbert Benjamins woonde hiernaast, een fam Steenbergen met zoon Jan. Daarna melkboer Kikkert. Wolter Neutel was een grotere boer met een mooi huis, verder nog een rij huisjes met Botter, Zwarts, Siemeling, Martha leeft nog, Fam Deuten waar een dochter Koba op hoge leeftijd een kamer in het Jannes bewoont en Rieka Slot een huisnaaister, volgens mij dan timmerman Nijman. In de mooie boerderij van fam. Warmelts woonden 2 broers en een zus. Dan onze Opa en Oma Schippers die eerst op de weide woonden, fam. Jan Perfors. Fam. Egbert Smid met een loonbedrijf, daarnaast was nog een boerderij, Van Elp zat daar, Roelof Smid ernaast, ook boer Waning en de boerderij met fam. Leistra als eindpunt van de Schutstraat.

De lagere openbare school die aan het Slood stond naast de smederij van Klooster heb ik vlot doorlopen. Ik mocht graag naar school gaan maar als je 3 dagen te vroeg geboren bent volgens de schoolwet, is het niet leuk om de 8ste klas ook nog te moeten leren in plaats van naar

de huishoudschool te gaan, ook wel spinaziekeet genoemd. Na meester Siegers kwam tijdelijk meester Hesseling. Daarna meester Bakker die de boel wat strenger aanpakte en de liniaal ook gebruikte om er een flinke tik mee op je vingers te geven. Z'n handjes zaten soms erg los. Een onaardige man .

Veel joodse mensen en ook anderen vluchtten naar Nederland, België en Engeland.

Ook bij ons op school gebeurde dit. Je snapt het als kinderen niet, maar dat er oorlog kon komen was wel angstig. Nederlandse mannen en jongens moesten in dienst.

Op 1 Mei 1940 ging ik naar de huishoudschool. Op 10 Mei brak de oorlog uit. Mijn vader moest naar Den Helder, met z'n auto, soldaten daar naar toe brengen. Een spannende tijd.

5 dagen later kwam Papa weer thuis. .g waren kon je niet meer krijgen.

Het huis was goed gevuld met 9 mensen die moesten worden voorzien van eten en drinken.

Nu kookten wij in de Hongerwinter van 1944-45 stampotten in de kookpot en het smaakte als koek die er niet was.

Honger, echt honger, is er bij ons niet geweest. Wij hebben er nog van gedeeld met een gezin uit Amsterdam waar op een zaterdagavond een dochter bij ons voor het huis stond, daarvan is een verhaal dat zijzelf geschreven heeft.

Er werden konijnen, kippen, soms een varken of geit en schapen geslacht. Melk konden wij bij Opa en Oma halen. De room haalden wij, na een nachtje de melk te laten staan, er af en klopten het totdat er boterklonten ontstonden. Er bleef dan karnemelk over. Jam werd gemaakt van bietjes of wortel, wat natuurlijk anders smaakte. Mijn Vader nam wel eens stokvis mee wat wij dan moesten beuken anders kreeg je het niet gaar. Niemand wist ook hoe je het klaar kon maken, dat vonden wij 'bah,bah' beslist niet lekker. Bonnen voor 9 man was ook een pluspunt in deze situatie. Er werd wel gevraagd of er voor de 1 of ander een bon over was .

5 jaren oorlog gingen voorbij en ik was ondertussen 18 jaar, kreeg verkering en trouwde in 1948 met Henk Perfors (die ruim 40 jaar postbezorger is geweest in en om Hoogeveen). Ook toen waren er nog steeds bonnen nodig om je spulletjes te kopen, bijv. dekens, lakens en slopen, gordijnen en sokkenwol, waar je om 5 uur 's morgens al voor in de rij stond .

Onze ouders hebben er tot in 1971 gewoond waar de wc nog altijd een tonnegie was, die wel netjes door de gemeente werd opgehaald en ingeruild voor een schone ton.

Dit is mijn verhaal waar U kennis van kan nemen, bijzondere jaren met veel bijzondere gebeurtenissen in deze eeuw, de jaren 1900.

J. Perfors-Blokzijl